T029 BÁT NHÃ XII Q556-P1 Thiện Hiện

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH ÑAÏI BAÙT-NHAÕ BA-LA-MAÄT-ÑA Hoäi thöù V QUYEÅN 556

Phaåm 1: THIEÄN HIEÄN Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Theá Toân ngöï ôû ñænh nuùi Thöùu phong, thuoäc thaønh Vöông xaù, cuøng chuùng Ñaïi Bí-soâ moät vaïn hai ngaøn ngöôøi ñeàu laø baäc A-la-haùn; Cuï thoï Thieän Hieän, Xaù-lôïi Töû... laøm Thöôïng thuû, ngoaïi tröø Hieàn giaû A-nan-ñaø coøn ôû baäc höõu hoïc. Laïi coù voâ löôïng, voâ soá Ñaïi Boà-taùt ñaéc bieän taøi khoâng ngaên ngaïi, Boà-taùt Töø Thò, Boà-taùt Dieäu Caùt Töôøng... laøm Thöôïng thuû. Khi aáy, Ñöùc Theá Toân baûo Thieän Hieän: –OÂng haõy duøng bieän taøi tuyeân thuyeát, chæ daïy Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña cho chuùng Ñaïi Boà-taùt ñeå cho caùc chuùng Ñaïi Boà-taùt tu haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña mau ñöôïc thaønh töïu. Khi aáy, Xaù-lôïi Töû nghó: “Cuï thoï Thieän Hieän do töï löïc cuûa mình, tuyeân thuyeát, chæ daïy Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña cho caùc chuùng Ñaïi Boà-taùt hay laø nhôø naêng löïc oai thaàn cuûa Nhö Lai ñeå thuyeát?” Khi aáy, ngaøi Thieän Hieän bieát ñöôïc yù nghó cuûa ngaøi Xaù-lôïi Töû neân thöa: –Nhöõng lôøi chæ daïy cuûa ñeä töû Phaät ñeàu laø nhôø vaøo naêng löïc oai thaàn cuûa Nhö Lai. Vì sao? Naøy Xaù-lôïi Töû, vì chö Phaät giaûng thuyeát phaùp yeáu cho caùc ñeä töû; caùc ñeä töû y theo lôøi Phaät daïy, tinh taán tu hoïc cho ñeán luùc chöùng ñöôïc taùnh thaät cuûa caùc phaùp, chöùng xong chæ daïy laïi cho ngöôøi khaùc. Neáu khoâng traùi vôùi taùnh thaät cuûa caùc phaùp, thì ñoù ñeàu laø nhôø oai thaàn cuûa Nhö Lai, cuõng laø söï chöùng nhaäp doøng phaùp taùnh bình ñaúng. Theá neân, vieäc toâi seõ chæ daïy Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña cho caùc Boà-taùt, ñeàu laø nhôø naêng löïc oai thaàn cuûa Nhö Lai. Khi aáy Thieän Hieän baïch Phaät: –Kính baïch Theá Toân, Theá Toân baûo con, chæ daïy Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña cho caùc chuùng Ñaïi Boà-taùt tu haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña mau ñöôïc thaønh töïu. Kính baïch Theá Toân, noùi caùc Boà-taùt laø khaùi nieäm veà phaùp naøo ñeå goïi laø Boà-taùt? Kính baïch Theá Toân, vì con chaúng thaáy coù phaùp naøo ñöôïc goïi laø Ñaïi Boà-taùt, cuõng chaúng thaáy coù phaùp naøo ñöôïc goïi laø Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña. Kính baïch Theá Toân, con chaúng thaáy, chaúng ñaéc Boà-taùt vaø phaùp Boà-taùt; cuõng chaúng thaáy, chaúng ñaéc Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña, thì laøm sao baûo con chæ daïy Baùt-nhaõ ba-la-maät- ña cho caùc chuùng Ñaïi Boà-taùt? Kính baïch Theá Toân, con daïy nhöõng Ñaïi Boà-taùt naøo, tu haønh nhöõng Baùt-nhaõ ba-la- maät-ña gì ñeå cho mau ñöôïc thaønh töïu? Kính baïch Theá Toân, neáu Ñaïi Boà-taùt naøo nghe thuyeát nhöõng lôøi naøy, taâm khoâng chìm ñaém, cuõng khoâng thoaùi lui, khoâng kinh, khoâng sôï; y nhö lôøi daïy maø an truï maø tu haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña thì Ñaïi Boà-taùt ñoù ñaùng ñöôïc chæ daïy Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña ñeå cho mau thaønh töïu, vì neáu khoâng coù söï chaáp tröôùc thì chính ñoù laø Baùt-nhaõ ba-la-maät-

ña. Kính baïch Theá Toân, neáu Ñaïi Boà-taùt tu haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña thì neân hoïc nhö vaày: “Hoïc khoâng neân chaáp ñaém taâm Boà-taùt naøy.” Vì sao? Vì taâm naøy chaúng phaûi taâm, baûn taùnh thanh tònh vaäy. Khi aáy, Xaù-lôïi Töû hoûi

Thieän Hieän: –Taâm naøy chaúng phaûi taâm taùnh phaûi khoâng? Thieän Hieän hoûi laïi Xaù-lôïi Töû: –Taâm chaúng phaûi taâm taùnh, hoaëc coù, hoaëc khoâng laø coù theå ñaéc, phaûi khoâng? Xaù-lôïi Töû thöa: –Thöa khoâng, Thieän Hieän. Thieän Hieän laïi baûo: –Naøy Xaù-lôïi Töû, taâm chaúng phaûi taâm taùnh, hoaëc coù, hoaëc khoâng vaø ñaõ khoâng theå ñaéc. Nhö vaäy thì laøm sao coù theå hoûi taâm naøy chaúng phaûi laø taâm taùnh phaûi khoâng? Khi aáy, Xaù-lôïi Töû hoûi Thieän Hieän: –Nhöõng gì goïi laø taâm, chaúng phaûi taâm taùnh? Thieän Hieän ñaùp: –Neáu khoâng hö hoaïi, cuõng khoâng sai khaùc thì chính ñoù goïi laø taâm, chaúng phaûi taâm taùnh. Khi aáy, Xaù-lôïi Töû khen Thieän Hieän raèng: –Laønh thay, laønh thay! Ñuùng nhö lôøi oâng noùi! Phaät daïy: “Thaày laø ngöôøi truï ñònh Voâ traùnh cuøng toät haøng ñaàu.” Thaät ñuùng nhö lôøi Thaùnh daïy! Neáu Ñaïi Boà-taùt naøo nghe thuyeát lôøi naøy, taâm khoâng chìm ñaém, cuõng khoâng thoaùi lui, chaúng kinh, chaúng sôï, y nhö lôøi daïy maø an truï maø tu haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña thì Ñaïi Boà-taùt naøy ñaõ ñöôïc khoâng thoaùi chuyeån nôi quaû vò Giaùc ngoä cao toät. Neáu Ñaïi Boà-taùt naøo quaùn saùt taâm chaúng phaûi taâm taùnh nhö theá thì Ñaïi Boà-taùt naøy chaúng lìa Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña. Neáu caùc höõu tình naøo muoán sieâng naêng tu hoïc hoaëc ñòa vò Thanh vaên, hoaëc ñòa vò Ñoäc giaùc, hoaëc ñòa vò Boà-taùt thì thöôøng neân laéng nghe, thoï trì, ñoïc tuïng Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña cho thoâng suoát hoaøn toaøn vaø ñuùng nhö lôøi daïy maø tu haønh. Vì sao? Vì trong giaùo nghóa cuûa Baùt-nhaõ ba- la-maät-ña saâu xa naøy ñaõ giaûng thuyeát roäng raõi veà taát caû phaùp caàn neân hoïc. Caùc Ñaïi Boà- taùt sieâng naêng tinh taán tu hoïc Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña naøy, thì ôû nôi naøo cuõng ñeàu ñöôïc thieän xaûo. Khi aáy, Thieän Hieän baïch Phaät: –Kính baïch Theá Toân, taâm Boà-taùt con khoâng bieát, cuõng khoâng ñaéc. Chuùng Ñaïi Boà- taùt vaø Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña, con cuõng ñeàu khoâng thaáy coù söï thaät naøo, coù theå ñaéc, thì laøm sao baûo con tuyeân thuyeát, chæ daïy Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña cho caùc chuùng Ñaïi Boà-taùt? Kính baïch Theá Toân, con quaùn saùt taát caû hoaëc sinh, hoaëc dieät, hoaëc nhieãm, hoaëc tònh hoaøn toaøn chaúng theå naém baét ñöôïc, nhöng trong ñoù noùi coù danh töï Boà-taùt vaø Baùt- nhaõ... neân beøn coù söï nghi ngôø. Kính baïch Theá Toân, teân caùc Boà-taùt... hoaøn toaøn khoâng xaùc ñònh, cuõng khoâng choã truï. Vì sao? Vì teân caùc Boà-taùt... hoaøn toaøn khoâng sôû höõu vaø phaùp khoâng sôû höõu thì khoâng ñònh, khoâng truï. Neáu Ñaïi Boà-taùt naøo nghe thuyeát vieäc naøy, taâm khoâng chìm ñaém, cuõng khoâng thoaùi lui, khoâng kinh, khoâng sôï thì neân bieát Ñaïi Boà-taùt naøy chaéc chaén an truï ñòa vò khoâng thoaùi chuyeån, duøng khoâng choã truï ñeå laøm phöông tieän truï khoâng choã truï. Kính baïch Theá Toân, caùc Ñaïi Boà-taùt tu haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, khoâng neân truï saéc, cuõng khoâng neân truï thoï, töôûng, haønh, thöùc. Vì sao? Vì neáu truï saéc thì haønh

theo saéc, chaúng phaûi haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa. Neáu truï thoï, töôûng, haønh, thöùc thì haønh theo thoï, töôûng, haønh, thöùc, chaúng phaûi haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa. Vì sao? Vì chaúng phaûi ngöôøi thöïc haønh laø coù theå giöõ gìn ñöôïc Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña. Neáu khoâng theå giöõ gìn ñöôïc Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña thì chaúng theå tu taäp Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña. Neáu

chaúng theå tu taäp Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña thì chaúng theå vieân maõn Baùt-nhaõ ba-la-maät- ña. Neáu chaúng theå vieân maõn Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña thì chaúng theå thaønh töïu trí Nhaát thieát trí. Neáu chaúng theå thaønh töïu trí Nhaát thieát trí thì chaúng theå laøm lôïi ích cho caùc höõu tình. Vì sao? Vì saéc khoâng theå hoä trì; thoï, töôûng, haønh, thöùc, cuõng khoâng theå hoä trì; Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña, cuõng khoâng theå hoä trì. Saéc khoâng theå hoä trì neân lieàn chaúng phaûi laø saéc. Thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng khoâng theå hoä trì neân cuõng chaúng phaûi laø thoï, töôûng, haønh, thöùc. Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña cuõng khoâng theå hoä trì neân chaúng phaûi laø Baùt-nhaõ ba-la-maät- ña. Caùc Ñaïi Boà-taùt neân hoïc Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa nhö vaäy. Neáu ngöôøi naøo hoïc Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa nhö vaäy thì goïi ñoù laø Boà-taùt khoâng coù söï hoä trì trong voøng Tam-ma-ñòa. Taøi saûn nhieàu voâ löôïng khoâng maát, chaúng bò taát caû Thanh vaên, Ñoäc giaùc chieám ñoaït, cuõng chaúng hoä trì trí Nhaát thieát trí. Vì sao? Vì trí Nhaát thieát trí naøy chaúng phaûi giöõ töôùng tu. Ngöôøi ñaéc caùc töôùng chaáp giöõ ñeàu laø phieàn naõo. Neáu ngöôøi caàm giöõ töôùng tu ñaéc trí Nhaát thieát trí, thì Phaïm chí Thaéng Quaân chaúng neân tin hieåu trí Nhaát thieát trí. Phaïm chí Thaéng Quaân naøy tuy nhôø naêng löïc tin hieåu maø quy höôùng Phaät phaùp, goïi laø Tuøy tín haønh, nhöng coù theå duøng phaàn ít cuûa trí, quaùn saùt taùnh taát caû phaùp troáng khoâng ñeå ngoä nhaäp trí Nhaát thieát trí. Ngoä nhaäp xong, khoâng chaáp giöõ töôùng saéc, cuõng khoâng chaáp giöõ töôùng thoï, töôûng, haønh, thöùc; khoâng duøng söï öa thích quaùn thaáy trí naøy, khoâng duøng söï ñöôïc nghe, quaùn thaáy trí naøy; khoâng duøng saéc ôû trong quaùn thaáy trí naøy, khoâng duøng saéc ôû ngoaøi quaùn thaáy trí naøy, khoâng duøng saéc trong vaø ngoaøi quaùn thaáy trí naøy; cuõng khoâng lìa saéc quaùn thaáy trí naøy, khoâng duøng thoï, töôûng, haønh, thöùc beân trong quaùn thaáy trí naøy; khoâng duøng thoï, töôûng, haønh, thöùc beân ngoaøi quaùn thaáy trí naøy; khoâng duøng thoï, töôûng, haønh, thöùc trong vaø ngoaøi quaùn thaáy trí naøy; cuõng khoâng duøng lìa thoï, töôûng, haønh, thöùc quaùn thaáy trí naøy. Phaïm chí Thaéng Quaân baèng caùc moân lìa töôùng... nhö vaäy, neân caøng tin hieåu trí Nhaát thieát trí, goïi ñoù laø “Tuøy tín haønh”; hoaøn toaøn khoâng chaáp tröôùc ñoái vôùi taát caû phaùp. Phaïm chí baèng moân lìa töôùng nhö vaäy, tin hieåu trí Nhaát thieát trí xong, hoaøn toaøn khoâng chaáp giöõ töôùng cuûa taát caû phaùp, cuõng khoâng tö duy caùc phaùp laø khoâng töôùng. Phaïm chí naøy do naêng löïc naém vöõng taát caû phaùp, neân khoâng giöõ, khoâng boû, khoâng ñaéc, khoâng chöùng. Khi aáy Phaïm chí Thaéng Quaân ñoái vôùi vieäc tin hieåu cuûa mình cho ñeán Nieát-baøn cuõng khoâng chaáp giöõ, ñaém tröôùc, chæ duøng taùnh phaùp chaân thaät ñeå ñònh löôïng vaäy. Kính baïch Theá Toân, Ñaïi Boà-taùt naøy baèng Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa khoâng chaáp giöõ saéc, cuõng khoâng chaáp giöõ thoï, töôûng, haønh, thöùc. Tuy khoâng coù söï chaáp giöõ caùc phaùp, nhöng vaãn chöa vieân maõn möôøi löïc cuûa Nhö Lai, boán ñieàu khoâng sôï, boán söï hieåu bieát thoâng suoát, möôøi taùm phaùp Phaät baát coäng,... thì hoaøn toaøn khoâng giöõa chöøng nhaäp Baùt-nieát-baøn. Neân bieát, caùc Ñaïi Boà-taùt naøy ñoái vôùi Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, maëc duø khoâng chaáp giöõ, ñaém

tröôùc nhöng coù theå thaønh töïu trí Nhaát thieát trí, laøm lôïi ích an laïc cho taát caû höõu tình. Kính baïch Theá Toân, caùc Ñaïi Boà-taùt thöïc haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, neân quaùn nhö vaày: “Sao goïi laø Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña? Caùi gì laø Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña? Hay phaùp khoâng sôû höõu chaúng theå naém baét ñöôïc laø Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña ö? Trong khoâng sôû höõu, khoâng kia, khoâng ñaây thì heä thuoäc vaøo choã naøo?”

Kính baïch Theá Toân, neáu khi Ñaïi Boà-taùt quaùn saùt kyõ vieäc nhö theá maø taâm khoâng chìm ñaém, cuõng khoâng thoaùi lui, khoâng kinh, khoâng sôï, thì neân bieát Ñaïi Boà-taùt naøy, khoâng lìa Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña. Khi aáy, Xaù-lôïi Töû hoûi Thieän Hieän: –Vì nhaân duyeân gì saéc lìa taùnh saéc? Thoï, töôûng, haønh, thöùc lìa taùnh thoï, töôûng, haønh, thöùc? Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña lìa taùnh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña, nhöng laïi noùi Ñaïi Boà- taùt khoâng lìa Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña? Thieän Hieän ñaùp: –Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Saéc lìa taùnh saéc; thoï, töôûng, haønh, thöùc lìa taùnh thoï, töôûng, haønh, thöùc; Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña lìa taùnh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña. Töôùng caùc phaùp ñeàu nhö vaäy, cuõng lìa taùnh, taùnh cuõng lìa töôùng, töôùng cuõng lìa töôùng, taùnh cuõng lìa taùnh; vì töôùng vaø ñoái töôïng khoâng töôùng hoaøn toaøn chaúng theå naém baét ñöôïc. Neáu Ñaïi Boà-taùt hieåu bieát ñuùng ñaén veà nghóa nhö theá thì chaúng lìa Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña. Khi aáy Xaù-lôïi Töû hoûi Thieän Hieän: –Neáu Ñaïi Boà-taùt hoïc trong phaùp naøy thì mau coù theå thaønh töïu trí Nhaát thieát trí phaûi khoâng? Thieän Hieän thöa: –Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Neáu Ñaïi Boà-taùt naøo hoïc trong phaùp naøy thì mau thaønh töïu trí Nhaát thieát trí. Vì sao? Naøy Xaù-lôïi Töû, vì Ñaïi Boà-taùt naøy bieát taát caû phaùp khoâng sinh, khoâng dieät vaäy. Xaù-lôïi Töû, neáu Ñaïi Boà-taùt coù theå thöïc haønh nhö vaäy thì chính laø gaàn keà trí Nhaát thieát trí. Laïi nöõa Xaù-lôïi Töû, caùc Ñaïi Boà-taùt neáu haønh saéc laø haønh töôùng; neáu haønh sinh cuûa saéc laø haønh töôùng; neáu haønh hoaïi cuûa saéc laø haønh töôùng; neáu haønh dieät cuûa saéc laø haønh töôùng; neáu haønh khoâng cuûa saéc laø haønh töôùng. Neáu baûo, ta haønh laø haønh coù söï ñaéc, neáu haønh thoï, töôûng, haønh, thöùc laø haønh töôùng; neáu haønh sinh cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc laø haønh töôùng; neáu haønh hoaïi cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc laø haønh töôùng; neáu haønh dieät cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc laø haønh töôùng; neáu haønh khoâng cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc laø haønh töôùng. Neáu baûo, ta coù theå haønh laø haønh coù söï ñaéc. Neáu Ñaïi Boà-taùt nghó theá naøy: “Ta laø Boà-taùt coù theå haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña”, ñoù laø haønh töôùng. Neáu Ñaïi Boà-taùt nghó nhö vaày: “Ngöôøi coù theå haønh nhö vaäy laø tu haønh Baùt-nhaõ ba- la-maät-ña” cuõng laø haønh töôùng, thì neân bieát Ñaïi Boà-taùt naøy khoâng coù phöông tieän thieän xaûo. Khi aáy, Xaù-lôïi Töû hoûi Thieän Hieän: –Vaäy caùc Ñaïi Boà-taùt neân haønh nhö theá naøo môùi goïi laø haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña? Thieän Hieän thöa: –Caùc Ñaïi Boà-taùt neáu khoâng haønh saéc, khoâng haønh töôùng cuûa saéc, khoâng haønh sinh cuûa saéc, khoâng haønh hoaïi cuûa saéc, khoâng haønh dieät cuûa saéc, khoâng haønh khoâng cuûa saéc thì chính laø haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña. Caùc Ñaïi Boà-taùt neáu khoâng haønh thoï, töôûng, haønh, thöùc; khoâng haønh töôùng cuûa

thoï, töôûng, haønh, thöùc; khoâng haønh sinh cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc; khoâng haønh hoaïi cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc; khoâng haønh dieät cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc; khoâng haønh khoâng cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc thì chính laø haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña. Neáu Ñaïi Boà-taùt khoâng chaáp giöõ haønh, khoâng chaáp giöõ khoâng haønh, khoâng chaáp giöõ vöøa haønh vöøa khoâng haønh, khoâng chaáp giöõ khoâng phaûi haønh, khoâng phaûi khoâng haønh,

ñoái vôùi khoâng chaáp giöõ cuõng khoâng chaáp giöõ thì chính laø haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña. Vì sao? Xaù-lôïi Töû, vì taát caû phaùp ñeàu khoâng theå chaáp giöõ, khoâng theå tuøy haønh, khoâng theå chaáp thoï, luoân lìa taùnh töôùng vaäy. Nhö vaäy goïi laø caùc Ñaïi Boà-taùt, ngay trong khoâng sinh ñònh luaân cuûa taát caû caùc phaùp taøi saûn phaùt sinh ñöôïc voâ löôïng, voâ soá. Khoâng chung cuøng vôùi taát caû Thanh vaên, Ñoäc giaùc. Neáu Ñaïi Boà-taùt naøo an truï ñònh naøy thì mau chöùng quaû vò Giaùc ngoä cao toät. Khi aáy, Thieän Hieän nöông thaàn löïc cuûa Phaät, baûo Ñaïi ñöùc Xaù-lôïi Töû: –Neáu Ñaïi Boà-taùt, tuy an truï ñònh naøy nhöng khoâng thaáy ñònh naøy, cuõng khoâng ñaém tröôùc ñònh naøy, cuõng khoâng nghó raèng ta ñaõ nhaäp ñònh naøy, ñang nhaäp ñònh naøy, seõ nhaäp ñònh naøy. Caùc Ñaïi Boà-taùt ñaõ tö duy phaân bieät nhö vaäy vaø nhôø naêng löïc ñònh naøy neân khoâng khôûi leân taát caû, thì bieát caùc Ñaïi Boà-taùt naøy ñaõ ñöôïc caùc Ñöùc Nhö Lai ÖÙng Chaùnh Ñaúng Giaùc ôû quaù khöù thoï kyù khoâng thoaùi chuyeån nôi quaû vò Giaùc ngoä cao toät. Xaù-lôïi Töû hoûi Thieän Hieän: –Neáu Ñaïi Boà-taùt nhôø ñònh naøy maø ñöôïc chö Phaät Theá Toân quaù khöù, hieän tieàn thoï kyù thì Ñaïi Boà-taùt naøy laø ngöôøi coù theå chæ daïy ñònh nhö vaäy, phaûi khoâng? Thieän Hieän ñaùp: –Chaúng phaûi vaäy, naøy Xaù-lôïi Töû! Vì sao? Vì thieän nam naøy khoâng hieåu bieát, khoâng nghó töôûng ñònh nhö theá. Xaù-lôïi Töû thöa: –Cuï thoï baûo caùc thieän nam kia khoâng hieåu bieát, khoâng nghó töôûng ñònh naøy sao? Thieän Hieän ñaùp: –Toâi quaû quyeát noùi: Caùc thieän nam kia khoâng hieåu bieát, khoâng nghó töôûng ñònh naøy. Vì sao? Vì caùc ñònh naøy khoâng sôû höõu, neân thieän nam kia khoâng hieåu bieát, khoâng nghó töôûng caùc ñònh nhö vaäy. Caùc ñònh nhö vaäy, taát caû phaùp cuõng khoâng hieåu bieát, khoâng nghó töôûng. Vì sao? Vì taát caû phaùp khoâng sôû höõu vaäy. Khi aáy Ñöùc Theá Toân khen Thieän Hieän: –Laønh thay, laønh thay! Nhö lôøi oâng noùi neân Ta baûo oâng laø ngöôøi ñöùng haøng ñaàu truï ñònh Voâ traùnh. Caùc Ñaïi Boà-taùt muoán hoïc Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña thì neân hoïc nhö vaäy. Ai hoïc nhö vaäy thì goïi laø hoïc Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña. Khi aáy, Xaù-lôïi Töû baïch Phaät: –Kính baïch Theá Toân, neáu Ñaïi Boà-taùt naøo hoïc nhö vaäy thì goïi laø chaân thaät hoïc Baùt- nhaõ ba-la-maät-ña, phaûi khoâng? Phaät baûo Xaù-lôïi Töû: –Neáu Ñaïi Boà-taùt naøo coù theå hoïc nhö vaäy thì goïi laø chaân thaät hoïc Baùt-nhaõ ba-la- maät-ña. Xaù-lôïi Töû baïch Phaät: –Caùc Ñaïi Boà-taùt khi hoïc nhö vaäy laø hoïc phaùp naøo? Phaät baûo Xaù-lôïi Töû: –Caùc Ñaïi Boà-taùt khi hoïc nhö vaäy laø chaúng phaûi hoïc phaùp. Vì sao? Naøy Xaù-lôïi Töû, taát caû ñeàu töø söï chaáp tröôùc cuûa caùc phaøm phu ngu si taïo ra nhö theá chöù chaúng phaûi taát caû phaùp coù nhö vaäy. Xaù-lôïi Töû baïch Phaät: –Neáu nhö vaäy thì caùc phaùp laøm sao maø coù ra? Phaät baûo Xaù-lôïi Töû: –Nhö

khoâng sôû höõu maø coù ra nhö vaäy. Neáu khoâng theå hieåu roõ phaùp khoâng sôû höõu

nhö vaäy thì goïi laø voâ minh. Phaøm phu ngu si ñoái vôùi taùnh khoâng sôû höõu cuûa taát caû phaùp, phaùt trieån theá löïc voâ minh, tham aùi neân phaân bieät, chaáp tröôùc hai beân: ñoaïn kieán, thöôøng kieán. Do ñaáy môùi khoâng bieát, khoâng thaáy taùnh caùc phaùp khoâng sôû höõu, neân phaân bieät caùc phaùp. Do phaân bieät, neân sinh chaáp tröôùc. Do chaáp tröôùc, neân phaân bieät taùnh caùc phaùp khoâng sôû höõu. Do ñoù, neân ñoái vôùi phaùp khoâng thaáy, khoâng bieát. Vì ñoái vôùi caùc phaùp chaúng thaáy, chaúng bieát neân phaân bieät quaù, khöù, vò lai, hieän taïi. Do phaân bieät neân tham ñaém danh saéc. Do ñaém danh saéc neân phaân bieät chaáp tröôùc phaùp khoâng sôû höõu. Ñoái vôùi phaùp khoâng sôû höõu phaân bieät chaáp tröôùc, neân ñoái vôùi ñaïo nhö thaät chaúng bieát, chaúng thaáy, neân chaúng theå ra khoûi sinh töû trong ba coõi; chaúng tin phaùp Töù ñeá, chaúng hieåu roõ Nieát-baøn; theá neân bò rôi vaøo trong soá phaøm phu ngu si. Do ñoù, chuùng Ñaïi Boà-taùt naøy ñoái vôùi taùnh töôùng cuûa caùc phaùp hoaøn toaøn khoâng chaáp tröôùc. Khi aáy Xaù-lôïi Töû baïch Phaät: –Kính baïch Theá Toân, caùc Ñaïi Boà-taùt khi hoïc nhö vaäy, chaúng leõ khoâng caàu hoïc trí Nhaát thieát trí? Phaät baûo Xaù-lôïi Töû: –Caùc Ñaïi Boà-taùt khi hoïc nhö vaäy cuõng khoâng caàu hoïc trí Nhaát thieát trí, nhöng caùc Ñaïi Boà-taùt khi ñaõ hoïc nhö vaäy, maëc daàu khoâng coù söï hoïc nhöng vaãn goïi ñoù laø chaân thaät hoïc trí Nhaát thieát trí, mau coù theå thaønh töïu trí Nhaát thieát trí vaäy. Khi aáy, Cuï thoï Thieän Hieän baïch Phaät: –Kính baïch Theá Toân, giaû söû coù ngöôøi ñeán hoûi theá naøy: “Hoùa nhaân neáu hoïc trí Nhaát thieát trí thì ngöôøi ñoù cuõng coù theå thaønh töïu trí Nhaát thieát trí phaûi khoâng?” Ñöôïc hoûi nhö vaäy thì con traû lôøi baèng caùch naøo? Phaät baûo Thieän Hieän: –Ta hoûi laïi oâng, tuøy yù oâng traû lôøi. YÙ oâng theá naøo? Huyeãn khaùc vôùi saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc phaûi khoâng? Thieän Hieän thöa: –Kính baïch Theá Toân, huyeãn chaúng khaùc saéc, saéc chaúng khaùc huyeãn; huyeãn chính laø saéc, saéc chính laø huyeãn. Thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng ñeàu nhö vaäy. Phaät baûo Thieän Hieän: –YÙ oâng theá naøo? Trong naêm thuû uaån phaùt sinh caùc töôûng cuõng nhöõng töôûng vaø ñöa ra nhöõng lôøi noùi giaû danh veà Ñaïi Boà-taùt phaûi khoâng? Thieän Hieän baïch: –Ñuùng nhö vaäy, kính baïch Theá Toân! Phaät baûo Thieän Hieän: –Caùc Ñaïi Boà-taùt tu hoïc Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña, caàu thaúng ñeán quaû vò Giaùc ngoä cao toät; taát caû ñeàu nhö hoùa nhaân tu hoïc. Vì sao? Vì hoùa nhaân chính laø naêm thuû uaån vaäy. Vì sao? Vì Ta noùi naêm uaån, saùu caên ñeàu nhö huyeãn hoùa, hoaøn toaøn khoâng coù thaät. Cuï thoï Thieän Hieän baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, neáu Ñaïi Boà-taùt naøo môùi hoïc Ñaïi thöøa, nghe noùi nhö vaäy thì taâm vò ñoù seõ khoâng kinh sôï, thoaùi lui phaûi khoâng? Phaät baûo Thieän Hieän: –Neáu Ñaïi Boà-taùt naøo môùi hoïc Ñaïi thöøa, gaàn guõi baïn aùc, nghe thuyeát nhö vaäy, taâm lieàn kinh sôï thì sinh thoaùi lui. Coøn neáu gaàn baïn laønh thì tuy nghe thuyeát nhö vaäy nhöng chaúng kinh sôï, cuõng chaúng thoaùi lui. Cuï thoï Thieän Hieän baïch Phaät:

–Baïch Theá Toân, nhöõng haïng nhö theá naøo laø baïn aùc cuûa Boà-taùt? Phaät baûo Thieän Hieän: –Baïn aùc cuûa caùc Boà-taùt; nghóa laø daïy Boà-taùt nhaøm chaùn, xa lìa Baùt-nhaõ ba-la-maät- ña; xaû boû taâm Boà-ñeà; chaáp laáy töôùng caùc phaùp; daïy cho hoïc saùch vôû chaáp laáy töôùng cuûa theá tuïc; daïy cho hoïc kinh phaùp töông öng vôùi Thanh vaên. Laïi daïy gaàn guõi vieäc laøm cuûa aùc ma. Nhö vaäy goïi laø baïn aùc cuûa Boà-taùt. Cuï thoï Thieän Hieän baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, coøn nhöõng haïng naøo goïi laø baïn laønh cuûa Boà-taùt? Phaät baûo Thieän Hieän: –Baïn laønh cuûa caùc Boà-taùt, nghóa laø daïy Boà-taùt sieâng naêng tu taäp Baùt-nhaõ ba-la- maät-ña, cho ñeán noùi veà vieäc laøm cuûa ma, toäi loãi cuûa ma ñeå cho ngöôøi kia bieát roõ maø tìm caùch xaû boû. Nhöõng haïng ngöôøi naøy goïi laø baïn laønh chaân tònh, ñaïi theä trang nghieâm cuûa Boà-taùt môùi hoïc. Cuï thoï Thieän Hieän baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, noùi Boà-taùt, yù nghóa danh töï ñoù laø gì? Phaät baûo Thieän Hieän: –Hoïc taát caû phaùp khoâng dính maéc, khoâng chöôùng ngaïi; hieåu roõ taát caû phaùp khoâng dính maéc, khoâng chöôùng ngaïi ñeå caàu chöùng Boà-ñeà; neân goïi ñoù laø Boà-taùt. Cuï thoï Thieän Hieän baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, nhöõng haïng naøy laïi do nhaân duyeân naøo, goïi laø Ñaïi Boà-taùt? Phaät baûo Thieän Hieän: –Vì caùc Boà-taùt seõ laøm Thöôïng thuû trong chuùng ñaïi höõu tình, neân goïi laø Ñaïi Boà-taùt. Khi aáy, Xaù-lôïi Töû baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, nay con muoán ñöôïc noùi veà nghóa cuûa Ñaïi Boà-taùt. Cuùi xin Theá Toân cho pheùp. Phaät baûo Xaù-lôïi Töû: –Tuøy yù oâng noùi. Xaù-lôïi Töû thöa: –Baïch Theá Toân, caùc Boà-taùt baèng phöông tieän thieän xaûo, tuyeân thuyeát phaùp yeáu cho caùc höõu tình, laøm cho döùt haún caùc kieán chaáp veà ngaõ, kieán chaáp veà höõu tình, kieán chaáp veà doøng sinh maïng, kieán chaáp veà ngöôøi, kieán chaáp veà ñieàu coù, kieán chaáp veà ñieàu khoâng, kieán chaáp veà söï ñoaïn taän, kieán chaáp veà söï thöôøng coøn... y theo nghóa nhö theá, neân goïi laø Ñaïi Boà-taùt. Khi aáy, Thieän Hieän cuõng baïch Phaät: –Con nay muoán noùi veà nghóa cuûa Ñaïi Boà-taùt. Cuùi xin Theá Toân cho pheùp. Phaät baûo Thieän Hieän: –Tuøy yù oâng noùi. Thieän Hieän baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, vì caùc Boà-taùt phaùt taâm Boà-ñeà, phaùt taâm khoâng gì saùnh baèng, coøn Thanh vaên, Ñoäc giaùc thì khoâng theå phaùt taâm, cuõng khoâng chaáp tröôùc taâm nhö vaäy. Vì sao? Vì taâm trí Nhaát thieát laø chaân thaät voâ laäu, khoâng rôi vaøo ba coõi, khoâng neân sinh chaáp tröôùc nôi ñoù. Döïa vaøo nghóa nhö theá neân goïi laø Ñaïi Boà-taùt. Xaù-lôïi Töû hoûi Thieän Hieän: –Vì nhaân duyeân gì cuõng chaúng chaáp tröôùc taâm nhö theá? Thieän Hieän thöa:

–Caùc taâm nhö theá laø khoâng taâm taùnh, vaäy khoâng neân chaáp tröôùc. Khi aáy Maõn Töø Töû cuõng baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, con nay muoán noùi veà nghóa cuûa Ñaïi Boà-taùt. Cuùi xin Theá Toân cho pheùp. Phaät baûo Maõn Töø Töû: –Tuøy yù oâng noùi. Maõn Töø Töû thöa: –Baïch Theá Toân, do caùc Boà-taùt laøm lôïi ích an vui khaép taát caû höõu tình neân maëc aùo giaùp ñaïi nguyeän, höôùng thaúng ñeán Ñaïi thöøa, côõi xe lôùn, neân goïi laø Ñaïi Boà-taùt. Khi aáy Thieän Hieän baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, nhö Theá Toân daïy, caùc Ñaïi Boà-taùt maëc aùo giaùp ñaïi nguyeän. Vaäy ngang vôùi trình ñoä naøo thì ñöôïc goïi laø “Caùc Ñaïi Boà-taùt maëc

giaùp ñaïi nguyeän?” Phaät baûo Thieän Hieän: –Caùc Ñaïi Boà-taùt nghó nhö vaày: “Ta neân ñoä thoaùt cho voâ löôïng, voâ soá, voâ bieân höõu tình vaøo caûnh giôùi Voâ dö y Baùt-nieát-baøn. Tuy laøm vieäc nhö vaäy nhöng khoâng coù phaùp vaø caùc höõu tình ñaéc Nieát-baøn.” Vì sao? Vì thaät taùnh caùc phaùp cuûa noù laø nhö vaäy. Ví nhö nhaø aûo thuaät hoaëc hoïc troø cuûa oâng ta, ôû giöõa ngaõ tö ñöôøng hoùa laøm ñaïi chuùng, gieát haïi laãn nhau. YÙ oâng theá naøo? Trong aáy coù vieäc gieát haïi laãn nhau thaät khoâng? Thieän Hieän baïch: –Thöa khoâng, kính baïch Theá Toân! Phaät baûo Thieän Hieän: –Caùc Ñaïi Boà-taùt cuõng vaäy, tuy thò hieän ñeå ñoä thoaùt voâ löôïng, voâ soá, voâ bieân höõu tình vaøo caûnh giôùi Voâ dö y Baùt-nieát-baøn nhöng khoâng coù phaùp vaø caùc höõu tình ñaéc Nieát- baøn. Neáu Ñaïi Boà-taùt naøo nghe vieäc nhö vaäy khoâng kinh, khoâng sôï, cuõng khoâng thoaùi lui, thì neân bieát Ñaïi Boà-taùt naøy laø ngöôøi maëc aùo giaùp ñaïi nguyeän. Thieän Hieän baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, theo con hieåu nghóa Phaät ñaõ daïy, caùc Ñaïi Boà-taùt khoâng maëc aùo giaùp ñaïi nguyeän thì neân bieát ñoù laø maëc aùo giaùp ñaïi nguyeän. Phaät baûo Thieän Hieän: –Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Vì sao? Vì trí Nhaát thieát trí khoâng taïo, khoâng taùc. Taát caû höõu tình cuõng khoâng taïo, khoâng taùc. Caùc Ñaïi Boà-taùt vì muoán lôïi ích höõu tình kia, neân maëc aùo giaùp ñaïi nguyeän. Vì sao? Vì saéc chaúng phaûi taïo, chaúng phaûi khoâng taïo; chaúng phaûi taùc, chaúng phaûi khoâng taùc. Thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng chaúng phaûi taïo, chaúng phaûi khoâng taïo; chaúng phaûi taùc, chaúng phaûi khoâng taùc. Vì sao? Vì saéc cho ñeán thöùc laø chaúng theå naém baét ñöôïc vaäy. Cuï thoï Thieän Hieän baïch Phaät: –Nhö con hieåu nghóa Phaät daïy, saéc cho ñeán thöùc khoâng nhieãm, khoâng tònh. Vì sao? Vì saéc khoâng buoäc, khoâng môû. Thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng khoâng buoäc, khoâng môû. Khi aáy, Maõn Töø Töû hoûi Thieän Hieän: –Toân giaû noùi saéc khoâng buoäc, khoâng môû; noùi thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng khoâng buoäc, khoâng môû, phaûi khoâng? Thieän Hieän ñaùp: –Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Maõn Töø Töû hoûi: –Toân giaû noùi nhöõng saéc naøo khoâng buoäc, khoâng môû? Noùi nhöõng thoï, töôûng, haønh,

thöùc naøo cuõng khoâng buoäc, khoâng môû? Thieän Hieän thöa: –Toâi noùi saéc nhö ngöôøi huyeãn hoùa, khoâng buoäc, khoâng môû. Noùi thoï, töôûng, haønh, thöùc nhö ngöôøi huyeãn hoùa, cuõng khoâng buoäc, khoâng môû. Vì sao? Vì saéc cho ñeán thöùc khoâng sôû höõu neân khoâng buoäc, khoâng môû; xa lìa neân khoâng buoäc, khoâng môû; tòch tónh neân khoâng buoäc, khoâng môû; khoâng sinh dieät neân khoâng buoäc, khoâng môû. Ñaáy goïi laø Boà- taùt maëc aùo giaùp ñaïi nguyeän höôùng thaúng ñeán Ñaïi thöøa. Maõn Töø Töû nghe thuyeát nhö vaäy, hoan hyû tín nhaän, ngoài laëng thanh. Baáy giôø Thieän Hieän baïch Phaät: –Caùc Ñaïi Boà-taùt höôùng ñeán xe Ñaïi thöøa. Theá naøo laø xe Ñaïi thöøa? Theá naøo goïi laø Boà-taùt höôùng ñeán xe Ñaïi thöøa? Xe Ñaïi thöøa nhö theá phaùt xuaát töø choã naøo vaø ñeán nôi naøo? Ai côõi xe Ñaïi thöøa naøy ñeå ra? Phaät baûo Thieän Hieän: –Noùi xe Ñaïi thöøa töùc laø khaùi nieäm veà voâ löôïng, voâ soá, voâ bieân coâng ñöùc ñöôïc thaønh töïu vaäy. Theá naøo laø Boà-taùt höôùng ñeán xe Ñaïi thöøa aáy? Nghóa laø caùc Boà-taùt sieâng naêng tu taäp saùu phaùp Ba-la-maät-ña, coù theå töø ñòa naøy ñeán ñòa

khaùc; ñoù goïi laø Boà-taùt höôùng ñeán xe Ñaïi thöøa. Xe Ñaïi thöøa nhö theá, töø choã naøo phaùt xuaát vaø ñeán choã naøo? Nghóa laø xe Ñaïi thöøa naøy, töø trong ba coõi maø phaùt xuaát ñeán truï trong trí Nhaát thieát trí nhöng laáy khoâng coù hai laøm phöông tieän neân khoâng phaùt xuaát vaø khoâng ñeán nôi, thì ai laø ngöôøi côõi xe Ñaïi thöøa naøy ñeå ra? Hoaøn toaøn khoâng ngöôøi côõi, töùc laø khoâng ai côõi xe Ñaïi thöøa naøy ra. Vì sao? Vì ngöôøi côõi, söï côõi, caû hai phaùp naøy hoaøn toaøn khoâng sôû höõu. Trong khoâng sôû höõu thì ai laø ngöôøi côõi vaø phaùp naøo coù theå goïi laø bò côõi? Cuï thoï Thieän Hieän baïch Phaät: –Xe Ñaïi thöøa nhö vaäy, hôn khaép taát caû theá gian Trôøi, Ngöôøi, A-toá-laïc... Xe Ñaïi thöøa nhö vaäy ngang ñoàng vôùi hö khoâng. Ví nhö hö khoâng, coù theå dung naïp khaép voâ löôïng, voâ soá, voâ bieân höõu tình. Xe Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, coù theå dung chöùa khaép voâ löôïng, voâ soá, voâ bieân höõu tình. Laïi nhö hö khoâng, khoâng ñeán, khoâng ñi, khoâng ôû, khoâng theå thaáy; xe Ñaïi thöøa cuõng vaäy, khoâng ñeán, khoâng ñi, khoâng ôû, khoâng theå thaáy. Laïi nhö hö khoâng, bieân giôùi tröôùc, sau, giöõa hoaøn toaøn chaúng theå naém baét ñöôïc; xe Ñaïi thöøa cuõng vaäy, hoaøn toaøn chaúng theå naém baét ñöôïc bieân giôùi tröôùc, sau, giöõa; ba ñôøi bình ñaúng neân goïi laø xe Ñaïi thöøa. Phaät baûo Thieän Hieän: –Laønh thay, laønh thay! Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy, nhö lôøi oâng noùi! Khi aáy, Maõn Töø Töû baïch Phaät: –Kính baïch Theá Toân, tröôùc ñaây Theá Toân daïy Ñaïi ñöùc Thieän Hieän tuyeân daïy Baùt- nhaõ ba-la-maät-ña cho caùc chuùng Ñaïi Boà-taùt, maø nay vì leõ gì laïi noùi Ñaïi thöøa? Khi aáy, Thieän Hieän baïch Phaät: –Con thuyeát Ñaïi thöøa seõ khoâng traùi vöôït vôùi vieäc thuyeát Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña. Phaät baûo Thieän Hieän: –OÂng thuyeát Ñaïi thöøa hoaøn toaøn thuaän vôùi Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña, khoâng coù söï traùi vöôït. Cuï thoï Thieän Hieän baïch Phaät: –Con hoaøn toaøn khoâng naém baét ñöôïc bieân giôùi tröôùc, sau, giöõa cuûa Boà-taùt. Vì saéc voâ bieân neân Boà-taùt cuõng voâ bieân. Thoï, töôûng, haønh, thöùc voâ bieân neân Boà-taùt cuõng voâ bieân. Ngay nôi saéc lìa saéc; Boà-taùt khoâng sôû höõu, chaúng theå naém baét ñöôïc. Ngay nôi thoï,

töôûng, haønh, thöùc lìa thoï, töôûng, haønh, thöùc; Boà-taùt cuõng khoâng sôû höõu, chaúng theå naém baét ñöôïc. Nhö vaäy, kính baïch Theá Toân, con ñoái vôùi taát caû phaùp naøy, duøng taát caû chuûng loaïi, taát caû nôi choán, taát caû thôøi gian ñeå tìm caùc Boà-taùt, cuõng hoaøn toaøn khoâng thaáy ñaâu caû, hoaøn toaøn chaúng theå naém baét ñöôïc, thì laøm sao baûo con chæ daïy Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña cho caùc Boà-taùt? Laïi nöõa, kính baïch Theá Toân, noùi Boà-taùt laø chæ coù giaû danh, hoaøn toaøn khoâng coù töï taùnh. Nhö noùi, chuùng ta... hoaøn toaøn khoâng sinh, chæ coù giaû danh, hoaøn toaøn khoâng coù töï taùnh. Caùc phaùp cuõng vaäy, hoaøn toaøn khoâng sinh, chæ coù giaû danh, hoaøn toaøn khoâng coù töï taùnh. Trong ñaáy, nhöõng gì laø saéc hoaøn toaøn khoâng sinh; neáu hoaøn toaøn khoâng sinh thì khoâng theå goïi laø saéc. Nhöõng gì laø thoï, töôûng, haønh, thöùc hoaøn toaøn khoâng sinh? Neáu hoaøn toaøn khoâng sinh thì khoâng theå goïi laø thoï, töôûng, haønh, thöùc. Kính baïch Theá Toân, saéc laø Boà-taùt, chaúng theå naém baét ñöôïc. Thoï, töôûng, haønh, thöùc laø Boà-taùt, cuõng chaúng theå naém baét ñöôïc. Chaúng

theå naém baét ñöôïc naøy cuõng chaúng theå naém baét ñöôïc. Con ñoái vôùi taát caû phaùp nhö vaäy, duøng taát caû chuûng loaïi, taát caû nôi choán, taát caû thôøi gian tìm caùc Boà-taùt hoaøn toaøn chaúng theå naém baét ñöôïc thì seõ daïy nhöõng phaùp naøo, tu nhöõng phaùp naøo, ôû nhöõng nôi choán naøo, thôøi gian naøo vaø chöùng nhöõng phaùp naøo? Laïi nöõa, kính baïch Theá Toân, chö Phaät, Boà-taùt vaø Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, chæ coù giaû danh, hoaøn toaøn khoâng coù töï taùnh. Nhö noùi: ngaõ... hoaøn toaøn chaúng sinh, chæ coù giaû danh, hoaøn toaøn khoâng coù töï taùnh. Caùc phaùp cuõng vaäy, chæ coù giaû danh, hoaøn toaøn khoâng coù töï taùnh. Nhöõng gì laø saéc ñaõ chaúng theå naém baét ñöôïc, cuõng khoâng theå sinh? Nhöõng gì laø thoï, töôûng, haønh, thöùc ñaõ chaúng theå naém baét ñöôïc, cuõng khoâng theå sinh. Töï taùnh caùc phaùp ñaõ chaúng theå naém baét ñöôïc, cuõng khoâng theå sinh. Neáu phaùp khoâng taùnh thì cuõng khoâng theå sinh. Phaùp khoâng sinh naøy cuõng khoâng theå sinh; thì con laøm sao coù theå ñem Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa hoaøn toaøn khoâng sinh, ñeå daïy cho caùc Ñaïi Boà-taùt hoaøn toaøn chaúng sinh? Kính baïch Theá Toân, lìa phaùp khoâng sinh, khoâng coù phaùp ñeå coù theå ñaéc. Cuõng khoâng coù Boà-taùt ñeå coù theå thöïc haønh quaû vò Giaùc ngoä cao toät. Kính baïch Theá Toân, neáu Ñaïi Boà-taùt nghe noùi lôøi naøy khoâng kinh, khoâng sôï thì neân bieát Ñaïi Boà-taùt naøy coù theå thöïc haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa. Vì sao? Vì neáu khi Ñaïi Boà-taùt thöïc haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa quaùn saùt caùc phaùp, thì ngay khi aáy Ñaïi Boà-taùt lieàn khoâng naém giöõ saéc. Vì sao? Vì saéc khoâng sinh töùc laø chaúng phaûi saéc; saéc khoâng dieät cuõng chaúng phaûi saéc. Ñaõ khoâng sinh, khoâng dieät töùc laø khoâng hai, khoâng rieâng. Neáu noùi saéc töùc laø nhaäp vaøo phaùp soá khoâng hai. Neáu khi Ñaïi Boà-taùt thöïc haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa, quaùn saùt caùc phaùp thì khi aáy Ñaïi Boà-taùt khoâng chaáp giöõ thoï, töôûng, haønh, thöùc. Vì sao? Vì thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng sinh töùc khoâng phaûi thoï, töôûng, haønh, thöùc. Thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng dieät, cuõng khoâng phaûi laø thoï, töôûng, haønh, thöùc. Ñaõ khoâng sinh, khoâng dieät töùc laø khoâng hai, khoâng rieâng. Neáu noùi thoï, töôûng, haønh, thöùc töùc laø nhaäp vaøo soá phaùp khoâng hai. Khi aáy Xaù-lôïi Töû hoûi Thieän Hieän: –Nhö toâi hieåu nghóa ngaøi noùi, caùc Ñaïi Boà-taùt... hoaøn toaøn khoâng sinh; neáu vaäy thì do duyeân naøo coù caùc Boà-taùt vì ñoä voâ löôïng, voâ soá höõu tình maø tu nhieàu traêm ngaøn haïnh khoå khoù thöïc haønh; chòu ñuû voâ löôïng khoå lôùn sinh töû? Thieän Hieän thöa: –Chaúng phaûi toâi ñoái vôùi phaùp khoâng sinh kia maø cho raèng coù Boà-taùt vì ñoä voâ

löôïng, voâ soá höõu tình maø tu nhieàu traêm ngaøn haïnh khoå khoù thöïc haønh, chòu ñuû voâ löôïng khoå lôùn sinh töû. Nhöng caùc Boà-taùt tuy laøm vieäc naøy maø ngay trong ñoù khoâng nghó töôûng laø haïnh khoå. Vì sao? Naøy Xaù-lôïi Töû, vì neáu ñoái vôùi haïnh khoå, maø phaùt sinh töôûng laø haïnh khoå thì khoâng theå lôïi ích cho voâ löôïng, voâ bieân höõu tình. Theá neân Boà-taùt ñoái vôùi caùc haïnh khoå phaùt sinh töôûng laø haïnh vui; ñoái vôùi haïnh khoù thöïc haønh, phaùt sinh töôûng laø deã thöïc haønh; ñoái vôùi caùc höõu tình phaùt sinh yù töôûng nhö cha meï vaø

chính baûn thaân mình. Vì ñoä cho ngöôøi neân phaùt taâm Boà-ñeà, nhôø ñoù môùi coù theå laøm ñöôïc nhöõng vieäc lôïi ích lôùn. Khi aáy, Boà-taùt tö duy: "Nhö töï taùnh cuûa ta ñoái vôùi taát caû phaùp, duøng taát caû chuûng loaïi, taát caû nôi choán, thôøi gian tìm khoâng theå ñöôïc. Caùc phaùp trong ngoaøi cuõng nhö vaäy, hoaøn toaøn khoâng sôû höõu, hoaøn toaøn chaúng theå naém baét ñöôïc. Neáu truï töôûng naøy thì chaúng thaáy coù haïnh khoå khoù thöïc haønh. Nhôø vaäy coù theå vì voâ bieân höõu tình maø tu nhieàu traêm ngaøn haïnh khoå khoù haønh, laøm lôïi ích lôùn cho caùc loaøi höõu tình. Xaù-lôïi Töû hoûi Thieän Hieän: –Caùc Boà-taùt naøy thaät khoâng sinh, phaûi khoâng? Thieän Hieän thöa: –Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Taát caû Boà-taùt ñeàu thaät khoâng sinh. Xaù-lôïi Töû hoûi: –Chæ coù Boà-taùt thaät khoâng sinh, hay laø trí Nhaát thieát cuõng thaät khoâng sinh? Thieän Hieän thöa: –Trí Nhaát thieát cuõng thaät khoâng sinh. Xaù-lôïi Töû hoûi: –Laø chæ trí Nhaát thieát thaät khoâng sinh, hay laø caùc phaøm phu cuõng thaät khoâng sinh? Thieän Hieän thöa: –Caùc phaøm phu cuõng thaät khoâng sinh. Xaù-lôïi Töû hoûi: –Neáu caùc Boà-taùt thaät khoâng sinh thì phaùp cuûa caùc Boà-taùt cuõng phaûi khoâng sinh. Neáu trí Nhaát thieát thaät laø khoâng sinh thì phaùp trí Nhaát thieát cuõng phaûi khoâng sinh. Neáu phaøm phu thaät laø khoâng sinh thì phaùp phaøm phu cuõng phaûi khoâng sinh. Neáu vaäy, Boà-taùt ñöôïc trí Nhaát thieát, coù phaûi ñoái vôùi phaùp khoâng sinh maø chöùng khoâng sinh, phaûi khoâng? Thieän Hieän ñaùp: –YÙ toâi khoâng cho raèng, trong phaùp khoâng sinh coù ñaéc, coù chöùng. Vì sao? Vì trong phaùp khoâng sinh khoâng coù chöùng ñaéc vaäy. Xaù-lôïi Töû hoûi: –Laø cho raèng: Phaùp sinh chöùng phaùp sinh; hay laø cho raèng: Phaùp khoâng sinh chöùng phaùp khoâng sinh? Thieän Hieän thöa: –YÙ toâi khoâng cho raèng: Phaùp sinh chöùng phaùp sinh; cuõng khoâng cho raèng: Phaùp khoâng sinh chöùng phaùp khoâng sinh. Xaù-lôïi Töû hoûi: –Laø cho raèng: Phaùp sinh chöùng phaùp khoâng sinh; hay laø cho raèng: Phaùp khoâng sinh chöùng phaùp sinh? Thieän Hieän thöa: –YÙ toâi khoâng cho raèng: Phaùp sinh chöùng phaùp khoâng sinh; cuõng khoâng cho raèng: Phaùp khoâng sinh chöùng phaùp sinh.

Xaù-lôïi Töû hoûi: –Neáu nhö vaäy thì ñuùng laø khoâng ñaéc, khoâng chöùng? Thieän Hieän thöa: –Tuy coù ñaéc, coù chöùng; nhöng chaúng phaûi thaät coù. Xaù-lôïi Töû hoûi: –Laø cho raèng: Phaùp chöa sinh, sinh ra; hay laø cho raèng: Phaùp ñaõ sinh, sinh ra? Thieän Hieän thöa: –YÙ toâi khoâng cho raèng: Phaùp chöa sinh, sinh ra; cuõng khoâng cho raèng: Phaùp ñaõ sinh, sinh ra. Xaù-lôïi Töû hoûi: –Vì cho raèng: Sinh, sinh ra; hay laø cho raèng: Khoâng sinh, sinh ra? Thieän Hieän ñaùp: –YÙ toâi khoâng cho raèng: Sinh, sinh ra; cuõng khoâng cho raèng: Khoâng sinh, sinh ra. Xaù-lôïi Töû hoûi: –Ngaøi thuyeát phaùp khoâng sinh laø muoán bieän thuyeát töôùng khoâng sinh, phaûi khoâng? Thieän Hieän thöa: –Toâi ñoái vôùi söï thuyeát veà phaùp khoâng sinh cuõng khoâng muoán dieãn thuyeát töôùng khoâng sinh. Xaù-lôïi Töû hoûi: –Ñoái vôùi phaùp khoâng sinh, phaùt sinh lôøi noùi khoâng sinh. Lôøi noùi khoâng sinh naøy cuõng khoâng sinh, phaûi khoâng? Thieän Hieän thöa: –Töø nôi phaùp khoâng sinh, phaùt sinh lôøi noùi khoâng sinh, phaùp vaø lôøi naøy ñeàu laø nghóa khoâng sinh; nhöng vì tuøy thuaän theá tuïc neân noùi töôùng khoâng sinh. Khi

aáy, Xaù-lôïi Töû khen Thieän Hieän: –Trong nhöõng vò thuyeát phaùp, ngaøi laø ngöôøi ñöùng ñaàu. Tröø Phaät Theá Toân ra, khoâng ai coù theå baèng ngaøi. Vì sao? Vì tuøy theo söï gaïn hoûi veà voâ soá phaùp moân, ngaøi ñeàu coù theå traû lôøi ñöôïc caû. Thieän Hieän noùi: –Ñeä töû cuûa chö Phaät khoâng leä thuoäc, dính maéc vaøo taát caû phaùp. Vì leõ ñoù neân ñeàu coù theå tuøy theo söï gaïn hoûi maø moãi moãi töï taïi ñaùp laïi, khoâng sôï. Vì sao? Vì taát caû phaùp khoâng coù söï leä thuoäc vaäy. Xaù-lôïi Töû baûo Thieän Hieän: –Laønh thay, laønh thay! Neáu caùc Boà-taùt coù theå tuøy theo caâu hoûi maø traû lôøi nhö vaäy laø nhôø nhöõng oai löïc cuûa Ba-la-maät-ña naøo maø ñöôïc thaønh töïu? Thieän Hieän thöa: –Ñaây laø nhôø oai löïc cuûa Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña maø ñöôïc thaønh töïu. Vì sao? Vì noùi taát caû phaùp khoâng coù söï tuøy thuoäc laø chính nhôø Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña maø thoâng suoát ñöôïc taát caû phaùp khoâng söï leä thuoäc. Xaù-lôïi Töû, neáu Ñaïi Boà-taùt nghe lôøi nhö vaäy, taâm khoâng hoang mang, cuõng khoâng nghi ngôø; thì neân bieát, Boà-taùt naøy coù theå truï ñöôïc haïnh truï nhö theá, khoâng xaû ly, cuõng coù theå khoâng xa lìa yù nghó ñaïi Bi. Xaù-lôïi Töû hoûi Thieän Hieän: –Neáu caùc Ñaïi Boà-taùt truï ñöôïc haïnh truï nhö theá, coù theå khoâng xaû boû, cuõng coù theå khoâng xa lìa yù nghó nhö vaäy; thì taát caû höõu tình ñeàu chính laø Boà-taùt. Vì sao? Vì taát caû

höõu tình cuõng truï haïnh naøy vaø yù nghó naøy, thöôøng khoâng xaû boû taùnh bình ñaúng cuûa Baùt- nhaõ ñaïi Bi, vaäy thì caùc Boà-taùt cuøng caùc höõu tình leõ ra phaûi khoâng sai khaùc? Thieän Hieän thöa: –Laønh thay, laønh thay! Tuy gioáng nhö hoûi toâi nhöng maø giuùp cho toâi ñöôïc hieåu nghóa. Vì sao? Xaù-lôïi Töû, vì taát caû höõu tình khoâng coù töï taùnh; neân bieát truï vaø taùc yù nhö theá cuõng khoâng coù töï taùnh. Taát caû taùnh cuûa höõu tình laø xa lìa, neân bieát taùnh cuûa truï vaø taùc yù nhö theá cuõng xa lìa. Taát caû höõu tình khoâng bieát roõ; neân phaûi bieát truï vaø taùc yù nhö vaäy cuõng khoâng bieát roõ. Do nhaân duyeân nhö vaäy, caùc Boà-taùt naøy truï vaø taùc yù nhö theá cuõng khoâng xa lìa, cuøng vôùi caùc höõu tình cuõng khoâng sai khaùc. Neáu caùc Boà-taùt bieát roõ nhö theá khoâng bò trôû ngaïi thì chính laø haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña. YÙ cuûa toâi laø muoán laøm cho taát caû Boà-taùt ñem yù nghó naøy, thöïc haønh Baùt-nhaõ ba-la-maät-ña saâu xa.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.